

Drottning Sofias Giftskåp

Hur man lindrade, botade och tog livet av folk på Kung Ladulås tid

Att förgifta sina motståndare har varit ett populärt sätt att undanröja politiska- och andra rivaler i alla tider. Vad är det för gift som Drottning Sofia håller i Kung Magnus vinbägare i pjäsen Kung Ladulås? Där vill hon hämnas genom att förgifta honom sedan han tagit makten och avsatt sin bror Valdemar.

Hur ska hon välja det lämpligaste giftet och vad har hon att tillgå? Det finns några saker som hon bör ta i beaktande för att få bästa möjliga resultat.

En utställning av arkeologen och kemisten Annika Gustavsson som ger några goda råd.

I samband med utställningen berättar kemisten mer om gifter och deras verkan, men också hur de kan utnyttjas i livets tjänst.

Lindring och bot

Även ett dödligt gift kan stå i livets tjänst. Ett exempel på detta är mjöldrygan, en svamp som parasiterar på säd. Den har gett upphov till fruktansvärda epidemier där fingrar, händer och andra extremiteter ramlar av. Men jordemödrarna visste att den stillade blodflöde vid förlossningar. Därmed räddades många kvinnors liv. Idag används mjöldrygans substanser i migränmedicin. Som byggsten i drogen LSD blir den återigen en livsfarlig substans.

Drottning Sofia funderar över om hon vill att Magnus ska dö direkt eller ska hon ge honom ett långtidsverkande gift för att undgå upptäckt.

En substans kan vara akut toxisk, förgiftningen sker snabbt som är fallet med t.ex. växtgiftet atropin från Fingerborgsblomman. Giftet kan även vara av sådant slag att det tar flera dygn innan symptomen på förgiftning börjar märkas och döden inträffar genom organsvikt.

Styrkan på giftet måste Sofia också fundera över. Olika substanser har olika potens. Vissa är så giftiga att det krävs otroligt små mängder för att ta livet av någon. Det är opraktiskt att välja en växt eller växtdel som det krävs mycket av eller som är svår att få tag på. Vad väljer Sofia?

Välkomna!

I forntiden fanns kloka gubbar och gummor som visste att utnyttja de inhemska växterna till medicin. Under 1100-talet etablerades de första klostren i landet där nunnor och munkar odlade medicinalväxter. De hade stor kunskap om hur man kunde utvinna de aktiva gifterna eller botemedlen. **Växterna och kunskapen kunde även andra ta del av, liksom besökarna nu kan göra på utställningen Drottning Sofias giftskåp.**

Annika demonstrerar också hur man tillverkar en lindrande massageolja.